

Tjänsteställe, handläggare
Område kultur och ideell sektor, Petra Jansson, Lena Adem

Datum
2024-02-08

Beteckning
Remissvar

Kultursamverkansutredningens betänkande Kultursamhället - utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

Remissvar från Region Örebro län

Region Örebro län har tagit del av betänkandet Kultursamhället - utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (diarienummer Ku2023/01093).

Sammanfattning

Region Örebro län (regionen) ställer sig positiv till att översynen har genomförts och till stora delar av den bakgrundsbeskrivning som finns i kapitel 3-8. Regionen ställer sig också bakom att det lagstadgas om kultursamverkansmodellen. Regionen är även positiv till att betänkandet stärker kommunernas roll och betydelse inom kultursamverkansmodellen med ambition att öka tillgången till kultur och bredda kulturdeltagande. Regionen välkomnar att kultursamverkansmodellen öppnas för nya konst- och kulturområden. Region har emellertid även invändningar och frågeställningar:

- Hur ska den konstnärliga friheten garanteras?
- Statsbidragen bör vara kopplade till professionell kulturverksamhet vilket tydligare bör framgå av författningsförslaget.
- Om inte mer medel tillförs modellen går det inte att behålla etablerade strukturer och samtidigt värna nya kulturformer, aktörer och samverkansformer.
- Regionens roll som "samverkansingenjör" är svårförståelig och kan bli svårhanterlig.
- Det är osäkert om de nya samverkansplanerna och i förlängningen den nya modellen leder till minskad regional administration.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 10 00
Organisationsnummer: 232100-0164

1.1 Samverkansmodellen blir lagstadgad

(sida 15 – 21)

Region Örebro län är positiv till lagförslaget om samverkan på kulturområdet.

1.2 Konstnärlig frihet

(sida 17, 215)

Region Örebro län är positiv till att statsbidrag ska fördelas på ett sådant sätt att den konstnärliga friheten respekteras. Regionen vill emellertid betona risken att olika tolkningar av begreppet kan uppstå med följderna att tillämpningen i praktiken blir godtycklig och svår att säkerställa. Regionen undrar över konsekvenserna om en kommun eller region fördelar statsbidrag på ett sådant sätt att den konstnärliga friheten inte beaktas. Kommer till exempel delar av statsbidraget att kunna krävas tillbaka enligt 8 §. Regionen instämmer i förståelsen av konstnärlig frihet som det värde som ska skyddas genom fortsatt tillämpning av armlängds avstånd vid fördelning av statsbidrag och andra kulturpolitiska beslut.

1.3 Professionell kultur i författningsförslaget

Regionernas ansvar i författningsförslaget

(sida 16)

Region Örebro län instämmer inte i hela förslaget. Regionen vill ha ett tillägg i 6 §: Statsbidrag som fördelas av en region ska främja en god tillgång till **professionell** kulturverksamhet för länets invånare.

Kommunernas ansvar i författningsförslaget

(sida 16)

Region Örebro län instämmer inte i hela förslaget. Regionen vill ha ett tillägg i 8 §: Statsbidrag som fördelas av en kommun ska främja en god tillgång till **professionell** kulturverksamhet för kommunens invånare och även bidra till att verksamheten kan komma invånare i andra delar av länet till del.

Kulturverksamhet i samverkan

(sida 18)

Region Örebro län instämmer i skrivelsen att statsbidrag ska användas för verksamhet på professionell grund. Regionen vill dock ha ett tillägg i 3 § om att statsbidrag avser **professionell verksamhet**. Regionen ställer sig också positiv till att statsbidraget omfattar fler kulturområden i 5 § men vill ha ett tillägg om att statsbidraget får användas för annan **professionell** verksamhet på kulturområdet.

1.4 Finansieringen

(sida 21 – 24)

Region Örebro län ser positivt på att förenkla fördelningen av statsbidraget, att utvecklingsbidraget finns kvar och att det skapas ett nytt samverkansstöd. Om inte mer medel än de som anges i betänkandet¹ tillförs modellen blir det inte möjligt att behålla etablerade kulturinstitutioner, den professionella infrastrukturen och samtidigt ta hand om nya kulturformer, aktörer och samverkansformer. Om uppräknings till de etablerade kulturinstitutionerna uteblir försämrar det förutsättningarna för regional kulturutveckling avsevärt. Institutionerna har redan svårt att klara sina uppdrag eftersom nuvarande uppräknings inte motsvarar de faktiska ökade kostnaderna. Det finns också risk att ojämlikheten mellan stora och små kommuner ökar då små kommuner har mindre resurser för att hantera samverkansstöd. På sikt kan det innebära att den ojämlika tillgången till kultur i landets olika kommuner snarare ökar än minskar.

1.5 Regionens roll – samverkansingenjörer

(sida 211)

Region Örebro län ställer sig undrande till vad regionernas roll som ”samverkansingenjör” kan innebära. Statsbidraget får redan användas för att stödja utveckling och samordning av kulturverksamhet i de kommuner som ingår i länet, exempelvis genom de regionala biblioteksverksamheterna och annan främjandeverksamhet. Rollen som ”samverkansingenjör” är oklar och regionen tror att den kan bli komplex och svårnavigerad. Region Örebro län eftersöker större tydlighet kring rollen som samordnande instans.

1.6 Kultursamverkansplaner kontra kulturplaner

(sida 15 med författningskommentarer, sid 207-208, sid 266, sid 272)

Det finns oklarheter kring hur kultursamverkansplanerna ska fungera. Oklarheterna rör exempelvis om de ska vara beslutade politiskt i region och kommuner. Om de inte ska beslutas politiskt på de olika nivåerna är det svårt att förstå betydelsen av planerna. Ska de beslutas politiskt innebär det en omfattande administration både för region och kommuner. En regional svårighet är också att planerna inte längre beskriver hela det regionala kulturuppdraget. Det innebär att kultursamverkansplanerna behöver kompletteras med ytterligare styrdokument med följden att den regionala administrationen riskerar att öka.

¹ Vi förstår betänkandet som att de medel som ingår i förslaget är nuvarande medel i modellen, 35 miljoner i utvecklingsbidrag och 35 miljoner i samverkansstöd.

1.7 Uppföljning och administration

(sida 56, 105, 106, 117)

Region Örebro län är positiv till att förslaget syftar till att uppnå administrativa förenklingar. Region Örebro län är dock tveksamma till om det nya förslaget innebär mindre administration eftersom stora delar av det regionala arbetet som idag genomförs i samverkansmodellen kommer att finnas kvar. Region Örebro län instämmer inte i att den nationella kulturdatan och de frågor som den innehåller idag innebär en omfattande uppgiftslämnarbörda. Det är rimligt att varje region har en grundkunskap om de aktörer som ingår i kultursamverkansmodellen. Det är också viktigt att det på regional nivå går att analysera effekter av kulturpolitiska förändringar över tid vilket underlättas av kulturdatan. Regionen vill också framhålla att betänkandets förslag kan innebära att kommunernas administrativa börda ökar avsevärt, vilket blir mer kännbart för landets mindre kommuner.

Kulturnämnden 8 februari 2024

Katarina Strömgren-Sandh

Chef område kultur och ideell sektor

Torbjörn Ahlin (C)

Ordförande kulturnämnden